C/2025/3975

20.8.2025

ZALECENIE RADY

z dnia 8 lipca 2025 r.

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Belgii

(C/2025/3975)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 ([1]), w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

Kwestie ogólne

(1) W rozporządzeniu (UE) 2024/1263, które weszło w życie 30 kwietnia 2024 r. wskazano, że celem ram zarządzania gospodarczego jest wspieranie zdrowych i stabilnych finansów publicznych oraz zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu i odporności poprzez reformy i inwestycje, a także zapobieganie nadmiernym deficytom publicznym. Rozporządzenie stanowi, że Rada i Komisja prowadzą wielostronny nadzór w kontekście europejskiego semestru zgodnie z celami i wymogami określonymi w TFUE. Europejski semestr obejmuje, w szczególności, formułowanie zaleceń dla poszczególnych krajów i nadzór nad ich wdrażaniem. Rozporządzenie promuje także poczucie odpowiedzialności za politykę fiskalną na szczeblu krajowym i koncentruje się na perspektywie średniookresowej tej polityki, a jednocześnie na skuteczniejszym i spójniejszym egzekwowaniu przepisów. Każde państwo członkowskie ma obowiązek przedłożyć Radzie i Komisji krajowy średniookresowy plan budżetowo-strukturalny zawierający jego zobowiązania dotyczące polityki budżetowej, reform i inwestycji, obejmujący okres cztero- lub pięcioletni, w zależności od długości kadencji parlamentarnej w tym państwie członkowskim. Ścieżka wydatków netto ([2]) przewidziana w tych planach musi spełniać wymogi określone w rozporządzeniu, w tym wymogi dotyczące wprowadzenia lub utrzymania prawdopodobnej tendencji spadkowej długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do końca okresu dostosowawczego lub utrzymania długu na ostrożnym poziomie poniżej 60 % produktu krajowego brutto (PKB) oraz sprowadzenia lub utrzymania deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB, w średnim okresie. W przypadku gdy państwo członkowskie zobowiąże się do wdrożenia odpowiedniego pakietu reform i inwestycji zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu, okres dostosowawczy może zostać przedłużony o maksymalnie trzy lata.

([1]) Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Wydatki netto zgodnie z definicją w art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263: „wydatki netto” oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o: (i) wydatki z tytułu odsetek, (ii) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (iii) wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, (iv) krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, (v) cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz (vi) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

(2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ([3]), którym ustanowiono Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności („RRF"), weszło w życie w dniu 19 lutego 2021 r. RRF zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, tworząc w ten sposób impuls fiskalny finansowany przez Unię. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej RRF przyczynia się do odbudowy gospodarczej i społecznej, pobudzając jednocześnie zrównoważone reformy i inwestycje, które promują w szczególności zieloną i cyfrową transformację oraz zwiększają odporność gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz Unii i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych.

(3) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 ([4]) („rozporządzenie w sprawie REPowerEU"), które zostało przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r., ma na celu stopniowe redukowanie zależności Unii od importu paliw kopalnych z Rosji. Pomaga to osiągać bezpieczeństwo energetyczne i dywersyfikować dostawy energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Belgia dodała do swojego krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności nowy rozdział REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU.

(4) W dniu 30 kwietnia 2021 r. Belgia przedłożyła Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 tego rozporządzenia Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny określonymi w załączniku V. W dniu 13 lipca 2021 r. Rada przyjęła decyzję wykonawczą zatwierdzającą ocenę planu odbudowy i zwiększania odporności Belgii ([5]), którą to decyzję zmieniono dnia 8 grudnia 2023 r. zgodnie z art. 18 ust. 2 w celu zaktualizowania maksymalnego wkładu finansowego z tytułu bezzwrotnego wsparcia finansowego, a także w celu włączenia rozdziału REPowerEU ([6]). Uruchomienie transz jest uzależnione od przyjęcia przez Komisję decyzji – zgodnie z art. 24 ust. 5 – stwierdzającej, że Belgia osiągnęła w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób wymaga, aby działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi dotyczącymi tej samej reformy lub inwestycji nie zostały odwrócone.

(5) W dniu 20 czerwca 2025 r. Rada, na podstawie zalecenia Komisji, przyjęła zalecenie w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Belgii ([7]). Plan, złożony zgodnie z art. 11 i art. 36 ust. 1 lit a) rozporządzenia (UE) 2024/1263, obejmuje okres od 2025 r. do 2029 r. i przedstawia dostosowanie fiskalne rozłożone na siedem lat.

(6) W dniu 26 listopada 2024 r., działając na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 ([8]), Komisja przyjęła sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2025 r., w którym nie wskazała Belgii jako jednego z państw członkowskich, w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro oraz wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu 2025, w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro ([9]) w dniu 13 maja 2025 r., a wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu – 10 marca 2025 r.

([3]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Decyzja wykonawcza Rady z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Belgii (ST 10161/2021).

([6]) Decyzja wykonawcza Rady z dnia 8 grudnia 2023 r. zmieniająca decyzję wykonawczą z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Belgii (ST 15570/2023).

([7]) Zalecenie Rady z dnia 20 czerwca 2025 r. w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Belgii (Dz.U. C, C/2025/3698, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3698/oj).

([8]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25).

([9]) Zalecenie Rady z dnia 13 maja 2025 r. w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (Dz.U. C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) W dniu 29 stycznia 2025 r. Komisja opublikowała Kompas konkurencyjności – strategiczne ramy mające na celu zwiększenie globalnej konkurencyjności UE w ciągu najbliższych pięciu lat. W dokumencie tym wskazano trzy wymogi transformacyjne dotyczące zrównoważonego wzrostu gospodarczego: (i) innowacje, (ii) dekarbonizację i konkurencyjność oraz (iii) bezpieczeństwo. Aby zlikwidować lukę innowacyjną, UE dąży do wspierania innowacji przemysłowych, rozwoju przedsiębiorstw typu start-up za pomocą inicjatyw, takich jak unijna strategia na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i scale-up oraz promowania wykorzystania zaawansowanych technologii, takich jak sztuczna inteligencja i informatyka kwantowa. Z myślą o bardziej zielonej gospodarce Komisja nakreśliła kompleksowy Plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii oraz Pakt dla czystego przemysłu, dbając o to, aby przejście na czystą energię było racjonalne pod względem kosztów oraz sprzyjało konkurencyjności, zwłaszcza w sektorach energochłonnych, a także aby było motorem wzrostu. Aby ograniczyć nadmierne zależności i zwiększyć bezpieczeństwo, Unia dąży z determinacją do wzmocnienia globalnych partnerstw handlowych, dywersyfikacji łańcuchów dostaw oraz zapewnienia dostępu do surowców krytycznych i źródeł czystej energii. Priorytety te opierają się na horyzontalnych czynnikach sprzyjających, którymi są uproszczenie regulacyjne, pogłębienie jednolitego rynku, finansowanie konkurencyjności oraz unia oszczędności i inwestycji, promowanie umiejętności i wysokiej jakości miejsc pracy, a także lepsza koordynacja polityk UE. Kompas konkurencyjności został skoordynowany z europejskim semestrem i dzięki temu zapewniono spójność polityk gospodarczych państw członkowskich ze strategicznymi celami Komisji oraz jednolite podejście do zarządzania gospodarczego, wspierając tym samym zrównoważony wzrost, innowacje i odporność w całej Unii.

(8) W 2025 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal przebiega równolegle z wdrażaniem RRF. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów politycznych w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te przyczyniają się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich latach lub znacznej części tych wyzwań. Te zalecenia dla poszczególnych krajów pozostają aktualne również w odniesieniu do oceny planów odbudowy i zwiększania odporności, które są zmieniane zgodnie z art. 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(9) Zalecenia dla poszczególnych krajów na 2025 r. obejmują główne wyzwania w zakresie polityki gospodarczej, którym nie sprostano w wystarczający sposób poprzez działania ujęte w planach odbudowy i zwiększania odporności – z uwzględnieniem odpowiednich wyzwań wskazanych w zaleceniach dla poszczególnych krajów z lat 2019–2024.

(10) W dniu 4 czerwca 2025 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2025 r. dotyczące Belgii. Oceniła w nim postępy Belgii we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju oraz podsumowała realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Belgię. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano najpilniejsze wyzwania, przed którymi stoi Belgia. Oceniono w nim również postępy Belgii we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii na 2030 r. dotyczących zatrudnienia, umiejętności oraz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Ocena rocznego sprawozdania z postępów

(11) W dniu 20 czerwca 2025 r. Rada zaleciła Belgii następujące maksymalne stopy wzrostu wydatków netto: 3,6 % w 2025 r., 2,5 % w 2026 r., 2,5 % w 2027 r., 2,1 % w 2028 r. i 2,1 % w 2029 r., co odpowiada maksymalnym skumulowanym stopom wzrostu obliczonym w odniesieniu do 2024 r. wynoszącym 3,6 % w 2025 r., 6,1 % w 2026 r., 8,8 % w 2027 r., 11,1 % w 2028 r. i 13,4 % w 2029 r. W latach 2025–2029 te maksymalne stopy wzrostu wydatków netto są spójne ze ścieżką korekty zgodnie z art. 3 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1467/97 ([10]), jak określiła Rada w zaleceniu z dnia 20 czerwca 2025 r. mającym na celu likwidację nadmiernego deficytu ([11]); ta ścieżka korekty zastąpiła zalecenie Rady z dnia 21 stycznia 2025 r. mające na celu likwidację nadmiernego deficytu ([12]). W dniu 30 kwietnia 2025 r. Belgia przedłożyła swoje roczne sprawozdanie z postępów ([13]), w którym przedstawiła działania podjęte w odpowiedzi na zalecenie Rady z dnia 21 stycznia 2025 r. mające na celu likwidację nadmiernego deficytu; w sprawozdaniu przedstawiła również stan realizacji pakietu reform i inwestycji stanowiących podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego oraz realizacji reform i inwestycji ukierunkowanych na główne wyzwania wskazane w zaleceniach krajowych w ramach europejskiego semestru. Roczne sprawozdanie z postępów odzwierciedla również półroczną sprawozdawczość Belgii z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241.

([10]) Rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 6).
([11]) Zalecenie Rady z dnia 20 czerwca 2025 r. mające na celu likwidację nadmiernego deficytu w Belgii [ST 10166/25].
([12]) Z alecenie Rady z dnia 21 stycznia 2025 r. mające na celu likwidację nadmiernego deficytu w Belgii [5032/25].
([13]) Roczne sprawozdania z postępów za 2025 r. są dostępne na stronie: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

(12) Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie i jej reperkusje stanowią dla Unii Europejskiej wyzwanie egzystencjalne. Komisja zaleciła uruchomienie, w skoordynowany sposób, krajowej klauzuli wyjścia przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu, aby wspierać wysiłki UE mające na celu osiągnięcie szybkiego i znaczącego wzrostu wydatków na obronę, i propozycja ta została pozytywnie przyjęta przez Radę Europejską w dniu 6 marca 2025 r. Na wniosek Belgii, złożony w dniu 30 kwietnia 2025 r., Rada w 8 lipca 2025 r. na zalecenie Komisji przyjęła zalecenie zezwalające Belgii na odchylenie od zalecanych maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto i ich przekroczenie ([14]).

(13) Według danych zweryfikowanych przez Eurostat ([15]) deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Belgii, który w 2023 r. wynosił 4,1 % PKB, wzrósł do 4,5 % w 2024 r., a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrósł z poziomu 103,2 % PKB na koniec 2023 r. do 104,7 % na koniec 2024 r. Zgodnie z obliczeniami Komisji zmiany te odpowiadają stopie wzrostu wydatków netto równej 4,2 % w 2024 r. W rocznym sprawozdaniu z postępów Belgia szacuje wzrost wydatków netto w 2024 r. na 3,9 %. Z szacunków Komisji wynika, że w 2024 r. kurs polityki fiskalnej ([16]), który obejmuje wydatki finansowane zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych, był ekspansywny, na poziomie 0,4 % PKB.

(14) Według rocznego sprawozdania z postępów scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe Belgii, przewiduje wzrost realnego PKB na poziomie 1,2 % w 2025 r. oraz inflację HICP na poziomie 2,8 % w 2025 r. Według prognozy Komisji z wiosny 2025 r. realny PKB wzrośnie o 0,8 % w 2025 r. i 0,9 % w 2026 r., a inflacja HICP wyniesie 2,8 % w 2025 r. i 1,8 % w 2026 r.

(15) W rocznym sprawozdaniu z postępów przewiduje się wzrost deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do 5,5 % PKB w 2025 r., natomiast relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma wzrosnąć do 107,2 % do końca 2025 r. Zmiany te odpowiadają wzrostowi wydatków netto o 6,0 % w 2025 r. W prognozie Komisji z wiosny 2025 r. przewiduje się deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w wysokości 5,4 % PKB w 2025 r. Wzrost deficytu w 2025 r. wynika głównie z wyższych wydatków na pokrycie kosztów związanych ze starzeniem się społeczeństwa oraz na obronność i płatności odsetek. Według obliczeń Komisji zmiany te odpowiadają wzrostowi wydatków netto o 5,0 % w 2025 r. Te prognozy wzrostu wydatków netto, które są niższe od przedstawionych w rocznym sprawozdaniu z postępów, wynikają z niższego przewidywanego wzrostu wydatków w zakresie nakładów brutto na środki trwałe i zużycia pośredniego oraz z mniejszego wpływu dyskrecjonalnych środków zmniejszających dochody przewidzianego w prognozie Komisji. Na podstawie szacunków Komisji przewiduje się, że w 2025 r. kurs polityki fiskalnej, który obejmuje wydatki finansowane zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych, będzie ekspansywny, na poziomie 0,4 % PKB. Relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma wzrosnąć do 107,1 % do końca 2025 r. Wzrost relacji długu do PKB w 2025 r. wynika głównie z utrzymującego się wysokiego deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych.

(16) Według prognozy Komisji z wiosny 2025 r. wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych wynoszące 0,1 % PKB mają być finansowane w 2025 r. za pomocą bezzwrotnego wsparcia („dotacji") z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, podczas gdy w 2024 r. finansowane w ten sposób wydatki wynosiły 0,1 % PKB. Wydatki finansowane za pomocą bezzwrotnego wsparcia w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności umożliwiają realizację wysokiej jakości inwestycji i reform zwiększających produktywność bez wywierania bezpośredniego wpływu na saldo i dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Belgii.

(17) Wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych na obronę w Belgii wyniosły 0,9 % PKB w 2021 r., 1,0 % PKB w 2022 r. oraz 0,9 % PKB w 2023 r. ([17]) Według prognozy Komisji z wiosny 2025 r. wydatki na obronę mają wynieść 1,3 % PKB w 2024 r. i 1,7 % PKB w 2025 r. Stanowi to wzrost o 0,8 punktu procentowego PKB w porównaniu z 2021 r. Okres, w którym uruchomiona zostaje krajowa klauzula wyjścia (2025–2028), umożliwia Belgii zmianę priorytetów wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych lub zwiększenie dochodów sektora instytucji rządowych i samorządowych, tak aby trwale wyższe wydatki na obronę nie zagrażały stabilności finansów publicznych w perspektywie średniookresowej.

([14]) Zalecenie Rady z dnia 8 lipca 2025 r. zezwalające Belgii na odchylenie od maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto ustalonych przez Radę na podstawie rozporządzenia (UE) 2024/1263 (Uruchomienie krajowej klauzuli wyjścia) (Dz.U. C, C/2025/3960, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3960/oj).

([15]) Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22.4.2025 r.

([16]) Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Służy on do oceny impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych ze środków krajowych, jak i z budżetu UE. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów oraz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych.

([17]) Eurostat, wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych według klasyfikacji funkcji sektora instytucji rządowych i samorządowych (COFOG). Ze względu na różnice metodyczne między definicjami stosowanymi przez COFOG i NATO wydatki oparte na definicji COFOG mogą różnić się od wydatków opartych na definicji NATO.

(18) Według prognozy Komisji z wiosny 2025 r. wydatki netto Belgii wzrosną o 5,0 % w 2025 r. Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2025 r. przewiduje się, że wzrost wydatków netto Belgii w 2025 r. przekroczy maksymalną stopę wzrostu, która ma zostać ustalona na podstawie ścieżki korekty zalecanej przez Komisję, co odpowiada odchyleniu ([18]) o 0,7 % PKB. Z obecnych prognoz dotyczących wydatków na obronę wynika jednak, że przewidywane odchylenie mieści się w granicach elastyczności krajowej klauzuli wyjścia.

(19) Roczne sprawozdanie z postępów nie zawiera prognoz budżetowych na okres po 2025 r. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dniu, w którym przypada data graniczna prognozy, deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2026 r. przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2025 r. ma wynieść 5,5 % PKB. Wzrost deficytu w 2026 r. wynika głównie z wyższych wydatków z tytułu odsetek. Zmiany te odpowiadają wzrostowi wydatków netto o 3,0 % w 2026 r. Na podstawie szacunków Komisji przewiduje się, że w 2026 r. kurs polityki fiskalnej, który obejmuje wydatki finansowane zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych, będzie restrykcyjny, na poziomie 0,3 % PKB. Prognozowana przez Komisję relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma wzrosnąć do 109,8 % do końca 2026 r. Wzrost relacji długu do PKB w 2025 r. wynika głównie z utrzymującego się wysokiego deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych.

(20) W zaleceniu w sprawie zatwierdzenia planu średniookresowego Belgii określono pakiet reform i inwestycji stanowiących podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego oraz harmonogram ich realizacji. Te reformy i inwestycje obejmują istniejące i zintensyfikowane działania przewidziane w planie odbudowy i zwiększania odporności, takie jak reforma emerytalna i przeglądy wydatków publicznych, a także dodatkowe reformy i inwestycje, takie jak reformy rynku pracy, reforma podatkowa, koordynacja budżetowa oraz otoczenie działalności gospodarczej i regulacje. Wszystkie reformy i inwestycje stanowiące podstawę przedłużenia mają zostać zrealizowane po dniu 30 kwietnia 2025 r.

(21) Zagrożenie dla długoterminowej stabilności finansów publicznych jest w Belgii wysokie ([19]). W sprawozdaniu Komisji na temat starzenia się społeczeństwa z 2024 r. przewidziano, że – pomijając niekorzystną wyjściową sytuację budżetową – wydatki na świadczenia emerytalno-rentowe wzrosną o 3,5 punktu procentowego PKB w latach 2022–2070, podczas gdy średnia unijna wynosi 0,4 punktu procentowego PKB ([20]). Plan odbudowy i zwiększania odporności Belgii obejmuje reformę emerytalną, która ma pomóc sprostać temu wyzwaniu, a oprócz tego osiągnąć inne cele, takie jak poprawa stabilności społecznej systemu, zachęcenie pracowników do pozostawania aktywnymi na rynku pracy po spełnieniu warunków wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz zapewnienie większego stopnia konwergencji między systemami emerytalnymi i w ramach nich. W ramach średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego oraz w celu wsparcia przedłużenia okresu dostosowania fiskalnego Belgia zobowiązała się do wdrożenia reformy mającej na celu sprostanie temu wyzwaniu.

(22) Opodatkowanie pracy (obejmujące podatki dochodowe od osób fizycznych i składki na ubezpieczenia społeczne) jest jednym z najwyższych w UE na wszystkich poziomach dochodów, co tworzy finansowe bariery zniechęcające do podejmowania pracy. W przypadku drugich żywicieli rodziny specyficzne rozwiązania podatkowe, takie jak „iloraz małżeński" ([21]), skłaniają do decyzji o skróceniu czasu pracy lub rezygnacji z zatrudnienia. Duże obciążenie podatkowe pracy jest kompensowane przez różne formy subsydiowania wynagrodzeń, co prowadzi do nieefektywności gospodarczej i komplikuje system podatkowy. Ponadto dochody z podatków konsumpcyjnych są niższe od średniej unijnej ze względu na powszechne stosowanie zwolnień z VAT i stawek obniżonych. Struktura opodatkowania kapitału zaburza zachowania inwestycyjne, sprzyjając wywoływanym przez podatki nadmiernym inwestycjom w niektóre rodzaje aktywów. Zmniejszenie obciążenia podatkowego nakładanego na pracę i skierowanie się w stronę innych źródeł dochodów podatkowych oraz ograniczenie wykorzystania wydatków podatkowych może przyczynić się do zwiększenia efektywności systemu podatkowego i ograniczenia czynników zniechęcających do podejmowania pracy. W ramach średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego oraz w celu wsparcia przedłużenia okresu dostosowania fiskalnego Belgia zobowiązała się do realizacji określonych działań, które przyniosą pewne postępy w sprostaniu wyzwaniu związanemu z podatkami.

(23) Struktura świadczeń socjalnych zniechęca do podejmowania pracy lub pracy w większym wymiarze godzin. Wiele świadczeń społecznych jest uzależnionych od statusu, a nie od dochodów, co ogranicza efektywność systemu świadczeń. Świadczenia dla bezrobotnych są nieograniczone w czasie i nie są uzależnione od wysokości dochodów w przypadku długotrwale bezrobotnych, co pogłębia pułapkę bezrobocia. Reforma struktury systemu świadczeń społecznych i zwiększenie jego przejrzystości mogą zwiększyć zachęty do podejmowania pracy. W ramach średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego oraz w celu wsparcia przedłużenia okresu dostosowania fiskalnego Belgia zobowiązała się do wdrożenia reformy mającej na celu sprostanie wyzwaniu dotyczącemu świadczeń społecznych.

([18]) Począwszy od 2026 r. wartości te pojawią się na rachunku kontrolnym ustanowionym art. 22 rozporządzenia (UE) 2024/1263.
([19]) Komisja Europejska, 2024, Monitor stabilności długu.
([20]) Komisja Europejska i Komitet Polityki Gospodarczej, 2024 Ageing Report [Sprawozdanie na temat starzenia się społeczeństwa z 2024 r.], dostępne pod adresem: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.
([21]) Belgia stosuje system podziału dochodów (tzw. iloraz małżeński), który pozwala na przypisanie partnerowi niezarabiającemu części dochodu zawodowego partnera zarabiającego.

(24) Istnieją możliwości poprawy struktury i efektywności wydatków publicznych w celu stworzenia większych możliwości dla inwestycji publicznych, co również przyniosłoby korzyści dzięki lepszemu przygotowaniu projektów. Mimo że na wszystkich szczeblach administracji rządowej podjęto pewne działania w ramach planu odbudowy i zwiększania odporności, w Belgii łączne wydatki publiczne wyrażone jako odsetek PKB pozostają jednymi z najwyższych w strefie euro. Wskazuje to, że istnieje możliwość dostosowania fiskalnego opartego w większym stopniu na wydatkach, na przykład poprzez przyjęcie obowiązkowych wartości docelowych w zakresie oszczędności. Przeglądy wydatków publicznych i oceny polityki mogłyby pomóc Belgii w ustaleniu priorytetów i poprawie efektywności wydatków publicznych. W ramach średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego oraz w celu wsparcia przedłużenia okresu dostosowania fiskalnego Belgia zobowiązała się do realizacji określonych działań, które przyniosą pewne postępy w sprostaniu wyzwaniu związanemu z wydatkami publicznymi.

(25) W federalnym państwie członkowskim takim jak Belgia, gdzie duża część kompetencji dotyczących wydatków została przeniesiona na poziom administracji regionalnych, konieczna jest skuteczna koordynacja budżetowa. Pomimo podpisanej w 2013 r. umowy o współpracy nadal nie osiągnięto formalnego porozumienia w sprawie wieloletnich celów budżetowych na wszystkich szczeblach administracji, co komplikuje koordynację budżetową. W ramach średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego oraz w celu wsparcia przedłużenia okresu dostosowania fiskalnego Belgia zobowiązała się do wdrożenia reformy mającej na celu sprostanie wyzwaniu dotyczącemu koordynacji budżetowej.

Główne wyzwania polityczne

(26) Wydatki publiczne na opiekę długoterminową wyniosły w 2022 r. 2,3 % PKB (średnia unijna to 1,7 %), co według sprawozdania Komisji na temat starzenia się społeczeństwa z 2024 r. czyni Belgię jednym z państw o najwyższych wydatkach na opiekę długoterminową w UE ([22]). Przewiduje się, że do 2070 r. wydatki na opiekę długoterminową wzrosną o 1,7 punktu procentowego PKB, podczas gdy w UE średni wzrost wyniesie 0,8 punktu procentowego, co zwiększy zagrożenia dla stabilności belgijskich finansów publicznych w długim okresie. Z dostępnych danych wynika, że odsetek osób, które są niezależne lub w niewielkim stopniu zależne od opieki i mieszkają w zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych, był wysoki w Regionie Stołecznym Brukseli i w Walonii. Ponadto odsetek osób starszych umieszczanych niepotrzebnie lub przynajmniej przedwcześnie w zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych utrzymuje się na wysokim poziomie, choć w ostatniej dekadzie obserwowana jest tendencja spadkowa. Federalne organy rządowe rozpoczęły reformy mające na celu zwiększenie opłacalności korzystania z poszczególnych form opieki, w szczególności w celu uniknięcia lub opóźnienia umieszczania osób w zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych niepotrzebnie lub przedwcześnie. Środki te musiałyby zostać wdrożone za pomocą skutecznych działań, w szczególności w celu osiągnięcia opłacalności niektórych opcji opieki długoterminowej, takich jak opieka instytucjonalna, przy jednoczesnym utrzymaniu przystępnych cen dostępu do opieki i usług.

(27) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/241 i kryterium 2.2 określonym w załączniku V do tego rozporządzenia plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Spodziewane jest, że przyczynią się one do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów lub znacznej części tych wyzwań. Ze względu na te napięte ramy czasowe dokończenie skutecznej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, jest nieodzowne dla zwiększenia długoterminowej konkurencyjności Belgii dzięki zielonej i cyfrowej transformacji, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej. W komunikacie Komisji pt. „NextGenerationEU – droga do 2026 r." przyjętym dnia 4 czerwca 2025 r. sprecyzowano harmonogram mający zastosowanie w kontekście zakończenia funkcjonowania Instrumentu i – aby zmaksymalizować wdrażanie do dnia 31 sierpnia 2026 r. – przedstawiono wskazówki dla państw członkowskich, m.in. co do możliwości dalszego usprawniania krajowych RRP, określono warianty do rozważenia przy zmianach tych planów oraz podkreślono, jak ważne jest, by starannie wspólnie zaplanować z wyprzedzeniem przedłożenie ostatnich wniosków o płatność w 2026 r. Systematyczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne do zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślną realizację planu odbudowy i zwiększania odporności.

(28) W Belgii przyspieszyło wdrażanie programów polityki spójności, które obejmują wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+). Ważne jest kontynuowanie wysiłków, aby zapewnić szybkie wdrożenie tych programów i zarazem zmaksymalizować ich skutki w praktyce. Belgia podejmuje już działania w ramach swoich programów polityki spójności, aby pobudzać konkurencyjność i wzrost przy jednoczesnym zwiększaniu spójności społecznej. Jednocześnie Belgia nadal stoi w obliczu wyzwań, w tym związanych z konkurencyjnością, dysproporcjami regionalnymi, m.in. w kontekście zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym, które to dysproporcje w niektórych regionach są potęgowane przez sytuację na rynku mieszkaniowym, a także związanych z dostępem do zatrudnienia i działań aktywizujących, rozwoju umiejętności i edukacji o wysokiej jakości. Zgodnie

([22]) Komisja Europejska i Komitet Polityki Gospodarczej, 2024 Ageing Report [Sprawozdanie na temat starzenia się społeczeństwa z 2024 r.], dostępne pod adresem: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.

z art. 18 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 ([23]) w ramach przeglądu śródokresowego programów polityki spójności Belgia jest zobowiązana dokonać przeglądu poszczególnych programów, biorąc pod uwagę między innymi wyzwania wskazane w zaleceniach krajowych z 2024 r. We wnioskach Komisji przyjętych w dniu 1 kwietnia 2025 r. ([24]) przedłużono – w odniesieniu do każdego programu – termin przedłożenia oceny wyników przeglądu śródokresowego na okres po dniu 31 marca 2025 r. Zapewniono w nich także mechanizmy elastyczności, aby pomóc przyspieszyć wdrażanie programów i zachęcić państwa członkowskie do przeznaczania zasobów polityki spójności na pięć strategicznych obszarów priorytetowych dla Unii, którymi są konkurencyjność w dziedzinie technologii strategicznych, obronność, mieszkalnictwo, odporność wodna i transformacja energetyczna, a także na inwestycje w umiejętności w sektorach priorytetowych, przy czym programy EFS+ powinny nadal koncentrować się na osobach znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji.

(29) Platforma na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) zapewnia możliwość inwestowania w kluczowe priorytety strategiczne UE przez zwiększanie konkurencyjności UE. Środki ze STEP są przekazywane za pośrednictwem 11 istniejących funduszy UE. Państwa członkowskie też mogą wnosić wkład do programu InvestEU, wspierając inwestycje w obszarach priorytetowych. Belgia może optymalnie wykorzystać te inicjatywy, aby wspierać rozwój lub tworzenie technologii krytycznych, w tym czystych i zasobooszczędnych technologii.

(30) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności oraz w ramach innych funduszy UE Belgia powinna skutecznie sprostać pozostałym wyzwaniom, które dotyczą innowacji, otoczenia działalności gospodarczej, obciążeń regulacyjnych i administracyjnych oraz złożoności regulacyjnej i administracyjnej, ograniczeń w sektorze usług, dekarbonizacji przemysłu i transportu, rozwoju odnawialnych źródeł energii, dopłat do paliw kopalnych, nadmiernej depozycji azotu, niedoboru siły roboczej i niedopasowania umiejętności, integracji grup defaworyzowanych na rynku pracy, systemu edukacji i zawodu nauczyciela.

(31) Chociaż Belgia jest jednym z liderów innowacji w UE i charakteryzuje się wysokim poziomem intensywności badań i rozwoju, działalność badawczo-rozwojowa w Belgii jest skoncentrowana w kilku gałęziach przemysłu i w dużych przedsiębiorstwach. Wysokie poziomy ulgi podatkowej nie docierają do przedsiębiorstw o największym potencjale wzrostu. Aby zapewnić lepsze wyniki w zakresie innowacji i stabilny wzrost wydajności, należałoby zwiększyć zakres upowszechniania wiedzy w różnych sektorach gospodarki. Wydaje się, że w Belgii nadal istnieje pole do poprawy efektywności i skuteczności wydatków publicznych na badania naukowe i innowacje, w szczególności przez uniknięcie skutków wypierania i lepszy przydział zasobów na rzecz przedsiębiorstw o dużym wzroście. Ponadto niski wskaźnik mobilności zawodowej w Belgii, który może wynikać z czynników takich jak wynagrodzenie za długi staż pracy i niska przejrzystość wynagrodzeń, również ogranicza rozprzestrzenianie się innowacji w pozostałej części gospodarki.

(32) Jak wskazano w Kompasie konkurencyjności, wszystkie instytucje unijne, krajowe i lokalne muszą dołożyć wszelkich starań, aby tworzyć prostsze przepisy i przyspieszyć procedury administracyjne. Komisja wyznaczyła ambitne cele dotyczące ograniczenia obciążenia administracyjnego: o co najmniej 25 %, a w przypadku MŚP – o co najmniej 35 %; stworzyła również nowe narzędzia służące osiąganiu tych celów, między innymi mechanizm testowania całego prawodawstwa UE w warunkach skrajnych oraz wzmocnione dialogi z zainteresowanymi stronami. Aby sprostać tym ambitnym celom, również Belgia musi podjąć działania. 71 % przedsiębiorstw uważa, że złożoność procedur administracyjnych stanowi dla nich problem podczas prowadzenia działalności w Belgii ([25]). Otoczenie działalności gospodarczej w Belgii charakteryzuje się dużym obciążeniem regulacyjnym i wysokim stopniem złożoności. Obciążenie administracyjne przedsiębiorstw jest duże, zwłaszcza w zakresie prawa podatkowego i prawa pracy. Koszty ponoszone przez MŚP w związku z przestrzeganiem przepisów w dziedzinie pracy i podatków są w Belgii stosunkowo wysokie, w szczególności w przypadku przedsiębiorstw, które muszą zarządzać systemami w różnych regionach. Ponadto Belgia ma jeden z najniższych poziomów rotacji przedsiębiorstw w UE ([26]). Pomimo niedawnej poprawy wskaźnik nowych przedsiębiorstw utrzymuje się na stosunkowo niskim poziomie, zwłaszcza w przypadku przedsiębiorstw zatrudniających pracowników. Odsetek przedsiębiorstw o dużym wzroście jest w Belgii znacznie niższy od średniej unijnej. Duże ograniczenia handlowe w sektorze usług mogą przyczyniać się do niskiej rotacji przedsiębiorstw. Warto byłoby również podjąć działania mające na celu zniesienie ograniczeń dotyczących zawodów regulowanych. Według wskaźnika regulacji rynku produktów za lata 2023–2024 w Belgii obowiązuje więcej ograniczeń w odniesieniu do większości zawodów, a mianowicie architektów, księgowych i agentów nieruchomości. Wymogi dotyczące dostępu do zawodu pozostają szczególnie wysokie w przypadku powyższych zawodów oraz prawników.

([23]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159).

([24]) Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniającego rozporządzenia (UE) 2021/1058 i (UE) 2021/1056 w odniesieniu do środków szczególnych mających na celu sprostanie strategicznym wyzwaniom w kontekście przeglądu śródokresowego – COM(2025) 123 final.

([25]) „Opinia przedsiębiorców na temat korupcji w UE", sprawozdanie z badania Eurobarometr Flash (kwiecień 2024 r.).

([26]) Narodowy Bank Belgii, wskaźniki tablicy wyników z zakresu konkurencyjności, sprawozdanie za 2024 r.

(33) Ponadto ceny energii elektrycznej do zastosowań przemysłowych w Belgii są znacznie wyższe niż ceny gazu. Ponieważ przemysł wytwórczy generuje 30 % emisji gazów cieplarnianych w Belgii, potrzebne są dalsze zachęty do dekarbonizacji procesów przemysłowych i przejścia na czystszą energię. Wspieranie praktyk w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonych łańcuchów dostaw również mogłoby przyczynić się do zmniejszenia zapotrzebowania na energię w przemyśle. Emisje gazów cieplarnianych z sektora lotniczego i morskiego, w tym zużycie paliwa związane z międzynarodową działalnością transportową, są znacznie wyższe od średniej unijnej ([27]). Transport kolejowy jest niewystarczająco atrakcyjną opcją, zarówno w przewozie pasażerskim, jak i towarowym, a liczba samochodów osobowych stale rośnie, co prowadzi do wysokich kosztów związanych z zagęszczeniem ruchu. Bardziej zróżnicowane opłaty drogowe dla wszystkich rodzajów pojazdów, dalsze inwestycje w transport publiczny oraz promowanie wspólnego użytkowania samochodów osobowych i aktywnej mobilności sprawiłyby, że transport stałby się bardziej zrównoważony.

(34) Ponieważ w 2023 r. udział energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej wyniósł zaledwie 14,7 %, rozwój odnawialnych źródeł energii należy do najniższych w UE. Belgia będzie musiała podjąć znaczne wysiłki, aby do 2030 r. osiągnąć swój cel w zakresie energii ze źródeł odnawialnych wynoszący 21,7 %, który pozostaje poniżej oczekiwanego wkładu Belgii w realizację celu UE na 2030 r. Chociaż przeciążenie sieci związane z wytwarzaniem energii słonecznej stało się poważnym problemem, nie ogłoszono żadnych nowych inwestycji w sieć lądową. Ponadto ramy regulacyjne Belgii nadal utrudniają rozwój elastycznych zasobów, takich jak odpowiedź odbioru i magazynowanie. Inwestowanie w infrastrukturę sieciową i przyspieszenie procedur udzielania pozwoleń sprzyjałoby rozwojowi odnawialnych źródeł energii. Ponadto można by promować dzielenie się energią, konsumpcję własną i elastyczność po stronie popytu. Pomimo stosunkowo wysokiego udziału energii jądrowej w koszyku energetycznym ceny energii elektrycznej dla gospodarstw domowych są wysokie w porównaniu z cenami gazu i oleju opałowego w Belgii, co utrudnia przejście na energię elektryczną i na bardziej ekologiczne systemy ogrzewania. Przesunięcie akcyzy z energii elektrycznej na olej opałowy i gaz sprawiłoby, że energia elektryczna stałaby się bardziej przystępna cenowo niż paliwa kopalne.

(35) W Belgii notuje się znaczne dopłaty do paliw kopalnych i nie planuje się ich wycofania przed 2030 r. W niedawnym sprawozdaniu władz belgijskich ([28]) oszacowano, że w 2021 r. federalne bezpośrednie dopłaty do paliw kopalnych wyniosły 12 mld EUR (2,4 % PKB). W pierwszej kolejności można by wycofać zwłaszcza te dopłaty do paliw kopalnych, które nie rozwiązują w ukierunkowany sposób problemu ubóstwa energetycznego ani rzeczywistych kwestii bezpieczeństwa energetycznego, są przeszkodą dla elektryfikacji i nie mają zasadniczego znaczenia dla konkurencyjności przemysłu. W Belgii dopłaty do paliw kopalnych, takie jak obniżona akcyza na olej opałowy i olej napędowy stosowany do celów zawodowych, karty paliwowe dla przedsiębiorstw i obniżony podatek VAT od gazu, są nieefektywne ekonomicznie, utrwalają zależność od paliw kopalnych i nie przyczyniają się do realizacji zobowiązań Belgii w zakresie klimatu. Dopłaty do paliw kopalnych hamują również renowację energetyczną budynków i istnieje ryzyko, że Belgia nie osiągnie swoich celów w zakresie renowacji i efektywności energetycznej wyznaczonych na 2030 r. Zwiększenie obecnego poziomu inwestycji w renowacje energetyczne i uzupełnienie inwestycji reformami politycznymi mającymi na celu przesunięcie zachęt w kierunku renowacji energetycznej i niskoemisyjnych rozwiązań grzewczych pomogłoby przyspieszyć transformację energetyczną.

(36) Jakość wody i degradacja środowiska naturalnego stanowią ważne źródło obaw, ponieważ w większości jednolitych części wód w Belgii występują zanieczyszczenia rozproszone. Malejący poziom różnorodności biologicznej stanowi zagrożenie dla sektorów gospodarki, które są w dużym stopniu uzależnione od usług ekosystemowych. Rozwiązania oparte na zasobach przyrody mają kluczowe znaczenie dla budowania odporności na zmianę klimatu i ochrony gospodarki przed skutkami ekstremalnych zdarzeń pogodowych. Z rolnictwa intensywnego, zwłaszcza hodowli zwierząt gospodarskich, uwalniane są duże ilości zanieczyszczeń do powietrza, gleby i wody. Zanieczyszczenia powstają również w procesach produkcji energii elektrycznej i produkcji chemikaliów oraz w sektorze metali. Chociaż rząd Flandrii przyjął zmieniony siódmy program działania w zakresie azotanów, konieczne są dalsze działania w celu ograniczenia składników odżywczych i substancji chemicznych w wodach powierzchniowych oraz w celu zwiększenia zrównoważonego charakteru rolnictwa.

(37) Wskaźnik wakatów w Belgii jest obecnie jednym z najwyższych w UE (4,1 % w porównaniu ze średnią unijną wynoszącą 2,3 % w 2024 r.), a pracodawcy mają trudności z zatrudnianiem pracowników o odpowiednich umiejętnościach. Niedobory siły roboczej i brak wykwalifikowanych pracowników utrudniają funkcjonowanie działalności gospodarczej i inwestycyjnej, w tym w zakresie zielonej i cyfrowej transformacji. Różnice regionalne pod względem odsetka osób aktywnych zawodowo są jednak znaczne i istnieje możliwość poprawy międzyregionalnej mobilności pracowników. Stałym problemem jest integracja grup defaworyzowanych, w tym osób z niższym wykształceniem, pracowników w starszym wieku, osób ze środowisk migracyjnych i osób z niepełnosprawnościami. Sugeruje to możliwość zwiększenia skuteczności polityki aktywizacji zawodowej, w szczególności przez poprawę efektywności publicznych służb zatrudnienia i lepsze ukierunkowanie środków wspierających integrację na rynku pracy grup defaworyzowanych. Niedopasowanie umiejętności wynika również z niskiego wskaźnika podnoszenia kwalifikacji i przekwalifikowania dorosłych.

([27]) Transport w UE w liczbach: Mały rocznik statystyczny z 2024 r.
([28]) FPS Finance (2024), Inventory of federal fossil-fuel subsidies [Wykaz federalnych dotacji do paliw kopalnych].

(38) Pomimo wysokich wydatków publicznych na edukację efekty uczenia się są gorsze, a odsetek osób osiągających najlepsze wyniki gwałtownie spadł ([29]). Sytuacja społeczno-ekonomiczna i pochodzenie ze środowisk migracyjnych są nadal ważnymi czynnikami prognozującymi wyniki uczniów. Chociaż wszystkie Wspólnoty realizują zakrojone na szeroką skalę reformy mające na celu sprostanie tym wyzwaniom, dalszy przegląd zasad powtarzania klasy, zapewnienie studentom większej elastyczności w przechodzeniu z kształcenia ogólnego do zawodowego oraz wzmocnienie indywidualnej nauki mogłyby pomóc w rozwiązaniu problemu nierówności i coraz słabszych wyników uczniów. Poprawa umiejętności podstawowych wszystkich uczniów, w tym grup defaworyzowanych, ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia szans wejścia na rynek pracy. Niedoborom siły roboczej można zaradzić przez poprawę dostosowania kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy w zawodach technicznych oraz zwiększenie liczby studentów i absolwentów w zakresie ICT (technologii informacyjno-komunikacyjnych) i STEM (nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki) w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego oraz szkolnictwa wyższego. Niedobory nauczycieli również pozostają istotnym problemem w całym kraju i w nieproporcjonalny sposób wpływają na szkoły z wyższym odsetkiem uczniów znajdujących się w niekorzystnej sytuacji ([30]). Należy zintensyfikować działania na rzecz rozwoju zawodu nauczyciela, w szczególności przez zapewnienie stabilności zatrudnienia oraz atrakcyjnych i zróżnicowanych ścieżek kariery.

(39) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła w 2025 r. państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich plany odbudowy i zwiększania odporności, w celu wdrożenia zalecenia w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro na 2025 r. W przypadku Belgii zalecenia 2, 3, 4 i 5 mają pomóc we wdrożeniu pierwszego zalecenia dla strefy euro, które dotyczy konkurencyjności, zalecenia 4 i 5 – we wdrożeniu drugiego zalecenia dla strefy euro, które dotyczy odporności, a zalecenie 1 – we wdrożeniu trzeciego zalecenia dla strefy euro, które dotyczy stabilności makroekonomicznej i finansowej, określonych w zaleceniu na 2025 r.,

NINIEJSZYM ZALECA Belgii podjęcie w latach 2025 i 2026 działań mających na celu:

1. Zwiększenie ogólnych wydatków na obronę i bezpieczeństwo i wzmocnienie ogólnej gotowości obronnej, przy zapewnieniu stabilności długu zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z dnia 6 marca 2025 r. Przestrzeganie maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto, zaleconych przez Radę w dniu 20 czerwca 2025 r., w celu likwidacji nadmiernego deficytu, przy jednoczesnym wykorzystaniu, w ramach krajowej klauzuli wyjścia, możliwości zwiększonych wydatków na obronę. Wdrożenie zestawu reform i inwestycji stanowiących podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego, zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 20 czerwca 2025 r. Zracjonalizowanie systemu opieki długoterminowej pod względem kosztów, przy jednoczesnym utrzymaniu przystępnych cen dostępu do opieki i usług.

2. Zapewnienie skutecznego wdrażania planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, z uwagi na terminy na dokończenie reform i inwestycji mające zastosowanie na mocy rozporządzenia (UE) 2021/241. Przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności (EFRR, FST, EFS+), w stosownych przypadkach z wykorzystaniem możliwości wynikających z przeglądu śródokresowego. Optymalne wykorzystanie unijnych instrumentów, w tym możliwości poprawy konkurencyjności, jakie oferują Program InvestEU i Platforma na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy.

3. Uproszczenie przepisów, udoskonalenie narzędzi regulacyjnych i zmniejszenie obciążeń administracyjnych oraz usunięcie barier w handlu i konkurencji, w szczególności w sektorze usług i zawodach regulowanych, w celu poprawy otoczenia działalności gospodarczej i rotacji przedsiębiorstw. Szersze rozpowszechnianie innowacji przez skierowanie wsparcia publicznego na badania i rozwój do przedsiębiorstw o największym potencjale wzrostu. W tym kontekście także promowanie mobilności zawodowej pracowników.

4. Zmniejszenie ogólnej zależności od paliw kopalnych, w tym przez poprawę efektywności energetycznej i ograniczenie zużycia paliw kopalnych w budynkach, a także przez dalsze zachęcanie przemysłu do dekarbonizacji. Zapewnienie zachęt i usunięcie barier w celu zwiększenia wykorzystania i podaży transportu publicznego, transportu niskoemisyjnego i aktywnej mobilności. Przyspieszenie wdrażania energii ze źródeł odnawialnych oraz modernizacji infrastruktury sieciowej przez dalsze usprawnienie procedur wydawania pozwoleń, przyjęcie ram prawnych mających na celu pobudzenie inwestycji w instalacje wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych oraz ułatwienie dzielenia się energią. Podjęcie konkretnych kroków w kierunku stopniowego wycofania dopłat do paliw kopalnych, w szczególności w sektorach transportowym i ciepłowniczym, w tym przez przesunięcie akcyzy z energii elektrycznej na paliwa kopalne. Podjęcie dalszych działań na rzecz rolnictwa zrównoważonego przez poprawę jakości wody i ograniczenie utraty składników odżywczych.

([29]) Program międzynarodowej oceny umiejętności uczniów OECD (PISA) z 2022 r.

([30]) Gambi, L. i De Witte, K. (2023), The uphill battle: The amplifying effects of negative trends in test scores, COVID-19 school closures and teacher shortages [Trudna walka: nasilające się skutki negatywnych tendencji w wynikach testów, zamknięcia szkół w związku z pandemią COVID-19 i niedoborów nauczycieli]. Raport z badań FEB, Wydział Nauk Ekonomicznych.

5. Rozwiązanie problemów niedoboru siły roboczej i niedopasowania umiejętności, w tym na potrzeby zielonej i cyfrowej transformacji. Zwiększenie skuteczności i lepsze ukierunkowanie aktywnych polityk rynku pracy w celu dalszej integracji grup defaworyzowanych na rynku pracy, w szczególności osób o niskim poziomie wykształcenia, pracowników w starszym wieku, osób ze środowisk migracyjnych i osób z niepełnosprawnościami. Poprawienie wyników i równości systemów kształcenia i szkolenia oraz ich lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy, w szczególności w dziedzinach ICT i STEM. Kontynuowanie reform mających na celu poprawę sytuacji w zawodzie nauczyciela przez opracowanie bardziej elastycznych i atrakcyjnych ścieżek kariery i szkoleń dla nauczycieli.

Sporządzono w Brukseli dnia 8 lipca 2025 r.

W imieniu Rady

Przewodnicząca

S. LOSE